Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

10 päivänä marraskuuta 2011 *[i]

Ympäristönsuojelu – Asetukset (EY) N:o 1013/2006 ja (EY) N:o 1418/2007 – Jätteiden siirtojen valvonta – Kielto viedä käytettyjä katalysaattoreita Libanoniin

Asiassa C-405/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Amtsgericht Bruchsal (Saksa) on esittänyt 26.7.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 10.8.2010, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

QB,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit A. Prechal, K. Schiemann (esittelevä tuomari), L. Bay Larsen ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.6.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– QB, edustajanaan Rechtsanwalt S. Jäger,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato G. Aiello,

– Euroopan komissio, asiamiehinään A. Marghelis ja G. Wilms,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.7.2011 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee jätteiden siirrosta 14.6.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1013/2006 (EUVL L 190, s. 1) 37 artiklan säännösten, luettuina yhdessä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1013/2006 liitteessä III tai IIIA lueteltujen tietyntyyppisten jätteiden viennistä hyödynnettäväksi maihin, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen valvonnasta, 29.11.2007 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1418/2007 (EUVL L 316, s. 6), sellaisena kuin se on muutettuna 29.7.2008 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 740/2008 (EUVL L 201, s. 36; jäljempänä asetus N:o 1418/2007), säännösten kanssa, tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty rikosasiassa, jossa QB on syytettynä siitä, että hän lähetti käytettyjen autojen katalysaattoreita Saksasta Alankomaihin niiden viemiseksi Libanoniin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Asetuksen N:o 1013/2006 johdanto-osan 1 ja 42 perustelukappaleen mukaan asetuksen tavoitteena on varmistaa ympäristön suojeleminen jätteitä siirrettäessä.

4 Kyseisen asetuksen johdanto-osan 26 ja 28 perustelukappaleessa korostetaan puhuttaessa viennistä Euroopan unionista kolmansiin maihin, että suojelemisen on ulotuttava ”asianomaisten maiden ympäristöön”. Johdanto-osan 33 perustelukappaleessa todetaan tästä erityisesti, että ”kun kyseessä on jätteen sallittu vienti [unionista], olisi pyrittävä varmistamaan, että jätteen huolto tapahtuu ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla koko siirron ajan aina vastaanottajana olevassa kolmannessa maassa tapahtuvaan hyödyntämiseen tai huolehtimiseen saakka”.

5 Kuten johdanto-osan kolmannesta perustelukappaleesta käy ilmi, kyseisen asetuksen tarkoituksena on – samoin kuin Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1.2.1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 (EYVL L 30, s. 1), jonka se korvasi – taata niiden velvoitteiden täytäntöönpano, jotka johtuvat vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvonnasta tehdystä yleissopimuksesta, joka allekirjoitettiin Baselissa 22.3.1989 ja joka hyväksyttiin yhteisön nimissä 1.2.1993 tehdyllä neuvoston päätöksellä 93/98/ETY (EYVL L 39, s. 1; jäljempänä Baselin yleissopimus).

6 Asetuksen N:o 1013/2006 johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan, että tarkoituksena on myös saattaa hyödynnettävien jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen valvonnasta tehdyn päätöksen K(92) 39 lopullinen muuttamisesta tehdyn OECD:n neuvoston päätöksen K(2001) 107 lopullinen (jäljempänä OECD:n päätös) sisältö osaksi yhteisön lainsäädäntöä jäteluetteloiden yhdenmukaistamiseksi Baselin yleissopimuksen kanssa ja eräiden muiden vaatimusten tarkistamiseksi.

7 Kuten asetuksen N:o 1013/2006 1 artiklan 1 kohdasta ilmenee, asetuksessa vahvistetaan tätä varten jätteiden siirtoihin sovellettavat menettelyt ja valvontajärjestelmät, jotka riippuvat siirron lähtöpaikasta, vastaanottopaikasta ja reitistä, siirrettävän jätteen tyypistä sekä jätteeseen sen vastaanottopaikassa sovellettavasta käsittelystä.

8 Asetuksen N:o 1013/2006 IV osaston, jonka otsikko on ”Jätteiden vienti [unionista] kolmansiin maihin”, 2 luvun, jonka otsikko on ”Hyödynnettäväksi tarkoitetun jätteen vienti”, 1 jaksoon, jonka otsikko ”Jätteiden vienti maihin, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä”, sisältyvän 36 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Seuraavien hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden vienti [unionista] on kielletty maihin, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä:

a) liitteessä V luetellut vaaralliset jätteet;

– –

f) jätteet, joiden tuonnin vastaanottomaa on kieltänyt – –

– –”

9 Niin ikään asetuksen N:o 1013/2006 1 jaksoon sisältyvän 37 artiklan 1–3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Sellaisten jätteiden osalta, jotka on lueteltu liitteessä III ja IIIA ja joiden vienti ei ole 36 artiklan nojalla kielletty, komissio lähettää 20 päivän kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta kaikille maille, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä, kirjallisen tiedustelun, jossa pyydetään:

i) vahvistamaan kirjallisesti, että [unionista] voidaan viedä jätteitä hyödynnettäviksi kyseisiin maihin; ja

ii) ilmoittamaan, mitä valvontamenettelyä vastaanottomaassa mahdollisesti noudatetaan.

Kullakin maalla, johon ei sovelleta OECD:n päätöstä, on seuraavat vaihtoehdot:
a) jätteen tuonti kielletään; tai
b) sovelletaan edellä 35 artiklassa kuvattua kirjallista ennakkoilmoitus- ja hyväksyntämenettelyä; tai
c) vastaanottomaassa ei sovelleta mitään valvontamenettelyä.

2. Komissio antaa ennen tämän asetuksen soveltamispäivää asetuksen, jossa otetaan huomioon kaikki 1 kohdan nojalla saadut vastaukset – –

Jos jokin maa ei ole toimittanut 1 kohdassa tarkoitettua vahvistusta tai jos siihen ei jostain syystä ole otettu yhteyttä, sovelletaan 1 kohdan b alakohtaa.

– –

3. Jos jokin maa ilmoittaa vastauksessaan, ettei tiettyihin jätteiden siirtoihin kohdisteta mitään valvontamenettelyä, näihin siirtoihin sovelletaan 18 artiklaa soveltuvin osin.”

10 Asetuksen N:o 1013/2006 35 artiklan mukaan niiden jätteiden, joihin kyseistä säännöstä sovelletaan, siirrossa on noudatettava menettelyä, joka perustuu kirjalliseen ennakkoilmoitus- ja hyväksyntämenettelyyn; hyväksyntä on saatava lähtömaan ja vastaanottomaan toimivaltaisilta viranomaisilta.

11 Saman asetuksen 18 artiklassa asetetaan jätteiden siirrolle, johon kyseistä säännöstä sovelletaan, tiettyjä tietoja koskevia edellytyksiä. Siinä säädetään erityisesti, että jätteen mukana on oltava tietyt asiakirjat ja että on voitava esittää selvitys siitä, että jätteen siirron järjestävän henkilön ja vastaanottajan välillä on sopimus jätteen hyödyntämisestä; sopimuksen on lisäksi oltava voimassa siirron alkaessa.

12 Asetuksen liitteessä III, jonka otsikko on ”Luettelo jätteistä, joihin sovelletaan 18 artiklassa tarkoitettuja yleisiä tietojen antamista koskevia vaatimuksia (ns. vihreän jäteluettelon jätteet)”, säädetään muun muassa, että Baselin yleissopimuksen liitteessä IX, joka on toistettu asetuksen liitteessä V olevan 1 osan luettelossa B, lueteltuihin jätteisiin sovelletaan 18 artiklassa tarkoitettuja tietojen antamista koskevia yleisiä vaatimuksia.

13 Asetuksen N:o 1013/2006 liitteessä V olevan 1 osan luetteloon B sisältyvät muun muassa seuraavat jätteiden luokat:

”B1120 Käytetyt katalyytit, katalyytteinä käytettyjä nesteitä lukuun ottamatta, jotka sisältävät jotakin seuraavista aineista:

– Siirtymämetallit, lukuun ottamatta luettelossa A olevia katalyyttijätteitä (käytetyt katalyytit, katalyytteinä käytetyt nesteet ja muut katalyytit)

– –

– Lantanidit (harvinaiset maametallit):

– –”

14 Asetuksen N:o 1418/2007 johdanto-osan ensimmäisessä ja kuudennessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Komissio on lähettänyt asetuksen [N:o 1013/2006] 37 artiklan 1 kohdan mukaisesti kirjallisen tiedustelun kaikille maille, joihin ei sovelleta [OECD:n] päätöstä; tiedustelussa komissio pyysi vahvistamaan kirjallisesti, että jätteitä, jotka on lueteltu kyseisen asetuksen liitteessä III ja IIIA ja joiden vienti ei ole asetuksen 36 artiklan nojalla kielletty, voidaan viedä [unionista] hyödynnettäviksi kyseisiin maihin, sekä ilmoittamaan, mitä valvontamenettelyä vastaanottomaassa mahdollisesti noudatetaan.

– –

(6) Eräät maat ilmaisivat vastauksessaan aikomuksensa toteuttaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisia valvontamenettelyjä, jotka ovat erilaisia kuin asetuksen [N:o 1013/2006] 37 artiklan 1 kohdassa säädetyt menettelyt. Lisäksi asetuksen [N:o 1013/2006] 37 artiklan 3 kohdan mukaisesti kyseisen asetuksen 18 artiklaa olisi sovellettava soveltuvin osin tällaisiin siirtoihin, ellei siirtoihin sovelleta myös kirjallista ennakkoilmoitus- ja hyväksyntämenettelyä.”

15 Asiakirja-aineiston mukaan Libanonin tasavalta vastasi komission asetuksen N:o 1418/2007 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa tarkoitettuun pyyntöön 23.6.2007 päivätyllä kirjeellä. Kirjeestä käy ilmi muun muassa, että jätteiden tuontia Libanoniin säännellään Baselin yleissopimuksella sekä 19.5.1997 tehdyllä ministeriön päätöksellä. Kirjeessä korostettiin lisäksi, että koska Euroopan yhteisössä käytettiin eri koodeja kuin Libanonin tasavallassa, viimeksi mainittu ei ottanut minkäänlaista vastuuta vastaukseensa sisältyneistä mahdollista virheistä tai puutteista.

16 Kirjeen liitteenä oli komission lähettämä vakiokyselylomake, jonka Libanonin viranomaiset olivat täyttäneet. Ne ilmoittivat lomakkeessa muun muassa, että koska 19.5.1997 tehtyä ministeriön päätöstä ei sovelleta yhteen kyselylomakkeessa mainituista jätteiden luokista, kyseisen luokan kohdalle oli merkitty ”NA”. Tätä mainintaa ei ollut koodin B1120 ja sitä vastaavien jätetyyppien luettelon kohdalla. Sen sijaan viranomaiset olivat kyseisen jätteiden luokan osalta merkinneet rastin kyselylomakkeen sarakkeeseen 1, jonka otsikko oli ”tämän jätteen tuonti Euroopan yhteisöstä on kielletty”.

17 Asetuksen N:o 1418/2007 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Asetuksen [N:o 1013/2006] liitteessä III tai IIIA luetellun jätteen vientiä, joka ei ole kyseisen asetuksen 36 artiklan nojalla kielletty, hyödynnettäväksi tiettyihin maihin, joihin ei sovelleta [OECD:n päätöstä], hallinnoidaan liitteessä vahvistetuilla menettelyillä.”

18 Saman asetuksen 1 a artiklassa säädetään seuraavaa:

”Kun valtio ilmoittaa vastauksessaan komission lähettämään asetuksen [N:o 1013/2006] 37 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaiseen tiedusteluun tiettyjen jätteiden siirroista, että se ei kiellä niitä eikä sovella niihin kyseisen asetuksen 35 artiklan mukaista kirjallista ennakkoilmoitus- ja hyväksyntämenettelyä, kyseisiin siirtoihin sovelletaan soveltuvin osin kyseisen asetuksen 18 artiklaa.”

19 Asetuksen N:o 740/2008 liitteeseen sisältyy seuraava täsmennys:

”Huomautus: Tämän asetuksen 1 artiklan nojalla asetuksen [N:o 1013/2006] 18 artiklaa sovelletaan asetuksen [N:o 1418/2007] liitteessä oleviin sarakkeisiin (c) ja (d).”

20 Asetuksen N:o 1418/2007 liitteessä todetaan seuraavaa:

”Tämän liitteen sarakkeiden otsakkeet tarkoittavat seuraavaa:

(a) tuontikielto;

(b) asetuksen [N:o 1013/2006] 35 artiklassa kuvattu kirjallinen ennakkoilmoitus- ja hyväksyntämenettely;

(c) vastaanottomaassa ei sovelleta mitään valvontamenettelyä;

(d) vastaanottomaassa toteutetaan asiaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisia muita valvontamenettelyjä. – –

– –”

21 Libanonin osalta koodi B1120 mainitaan liitteessä sekä sarakkeessa a että d.

Kansallinen säännöstö

22 Rikoslain (Strafgesetzbuch) 326 §:n 2 ja 5 momentissa säädetään seuraavaa:

”(2) – – [se], joka tämän lain soveltamisalueella, soveltamisalueelta tai sen kautta siirtää 1 momentissa tarkoitettuja jätteitä kiellon vastaisesti tai ilman vaadittavaa lupaa[, on tuomittava vapausrangaistukseen enintään viideksi vuodeksi tai sakkoon].

– –

(5) Jos teko on tuottamuksellinen, rangaistus on

1. 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa enintään kolmen vuoden pituinen vapausrangaistus tai sakkorangaistus

– –”

23 Jätteiden siirroista määrättävistä sakoista annetun asetuksen (Abfallverbringungsbuβgeldverordnung) 2 §:n 1 momentissa säädetään muun muassa, että se, joka rikkoo asetusta N:o 1418/2007 tahallaan tai tuottamuksellisesti viemällä maasta jätteitä asetuksen 1 artiklan ja sen liitteessä olevan sarakkeen a vastaisesti, syyllistyy jätteiden siirrosta annetun lain (Abfallverbringungsgesetz) 18 §:n 1 momentin 18 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun rikkomiseen.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

24 QB on ALU-KAT GmbH:n, jonka kotipaikka on Bruchsalissa (Saksa), liikkeenharjoittaja. Yhtiön toimialaan kuuluu muun muassa metallijätteiden hyödyntäminen ja niistä huolehtiminen.

25 Virallinen syyttäjä syyttää QB:tä siitä, että tämä oli tarkemmin täsmentämättömänä ajankohtana 25.5.2009 tienoilla lähettänyt 3 794 kappaletta kolmannen henkilön hänelle jätteinä hyödynnettäviksi tai huolehdittaviksi luovuttamia käytettyjen autojen katalysaattoreita Rotterdamiin (Alankomaat), missä Alankomaiden tulli takavarikoi ne. Katalysaattorit oli määrä viedä edelleen Libanoniin. Virallisen syyttäjän mukaan asianomainen oli tietoinen siitä, että nämä katalysaattorit kuuluivat Baselin yleissopimuksen liitteessä IX mainittuun jätteiden luokkaan B1120, ja hän ainakin tietoisesti hyväksyi sen, että koska katalysaattorit oli luokiteltu kyseiseen luokkaan, niiden vienti Libanoniin oli kielletty asetuksen N:o 1013/2006 37 artiklan 2 kohdassa, luettuna yhdessä asetuksen N:o 1418/2007 kanssa.

26 Amtsgericht Bruchsal, jossa QB:tä syytetään rikoslain 326 §:n sekä jätteiden siirroista määrättävistä sakoista annetun asetuksen 2 §:n 1 momentin perusteella, toteaa, että mainituissa säännöksissä tarkoitettujen rikosten tunnusmerkistö ei täyty, jos käy ilmi, että jätteiden luokkaan B1120 kuuluvia jätteitä ei koske vientikielto Libanoniin.

27 Kyseinen tuomioistuin on epävarma tästä. Se toteaa yhtäältä, että asetuksen N:o 1418/2007 liitteessä mainitaan kyseiseen luokkaan kuuluvat jätteet Libanonin osalta sekä sarakkeessa a, jossa säädetään tuontikiellosta, että sarakkeessa d, jonka mukaan vastaanottomaassa toteutetaan asiaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisia muita valvontamenettelyjä. Toisaalta se huomauttaa, että tuon asetuksen johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan, että koska tietyt maat ilmaisivat vastauksessaan aikomuksensa toteuttaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisia valvontamenettelyjä, jotka ovat erilaisia kuin asetuksen N:o 1013/2006 37 artiklan 1 kohdassa säädetyt menettelyt, kyseisen 37 artiklan 3 kohdan mukaisesti asetuksen 18 artiklaa olisi sovellettava soveltuvin osin tällaisiin siirtoihin, ellei näihin jätteisiin sovelleta myös kirjallista ennakkoilmoitus- ja -hyväksyntämenettelyä.

28 Näin ollen Amtsgericht Bruchsal päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [asetuksen N:o 1013/2006] 37 artiklan säännöksiä yhdessä [asetuksen N:o 1418/2007] säännösten kanssa tulkittava siten, että [Baselin yleissopimuksen] liitteessä IX mainittuun jätteiden luokkaan B1120 kuuluvien jätteiden siirto Libanoniin on kielletty?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

29 Ensiksi on huomattava, että ennakkoratkaisupyynnössä esitetyistä toteamuksista ei käy varmalla tavalla ilmi, miten pääasiassa kyseessä olevia jätteitä käsitellään niiden lopullisessa vastaanottopaikassa.

30 On muistettava, että jos tosiseikkojen arvioinnista, joka kuuluu yksinomaan kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan, ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevista jätteistä oli tarkoitus huolehtia Libanonissa, niiden vienti tähän maahan oli siis kielletty asetuksen N:o 1013/2006 34 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla; näissä nimittäin säädetään, että huolehdittaviksi tarkoitettujen jätteiden vienti unionista on kielletty paitsi tapauksissa, joissa jätteitä viedään huolehdittaviksi Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) valtioihin, jotka ovat myös Baselin yleissopimuksen osapuolia.

31 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisukysymyksessä tarkoitetut unionin oikeuden säännökset koskevat kuitenkin yksinomaan hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden vientiä unionista.

32 Tässä yhteydessä on korostettava, että asetuksen N:o 1013/2006 36 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaan sellaisten jätteiden vienti unionista on kielletty, jotka on tarkoitettu hyödynnettäviksi maissa, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä, kun vastaanottomaa on kieltänyt näiden jätteiden tuonnin. On riidatonta, että Libanonin tasavalta kuuluu maihin, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä.

33 Lisäksi sellaisten jätteiden viennistä, jotka on lueteltu asetuksen N:o 1013/2006 liitteissä III ja IIIA ja tarkoitettu hyödynnettäviksi maissa, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä, ja joiden vienti ei ole kyseisen asetuksen 36 artiklan nojalla kielletty, asetuksen 37 artiklassa säädetään, että komission on hankittava tietoja sovellettavista menettelyistä ennen sellaisen asetuksen antamista, jossa otetaan huomioon kaikki saadut vastaukset.

34 Kuten 37 artiklan 1 kohdan i alakohdasta käy ilmi, komission tästä asianomaisille kolmansille maille esittämän pyynnön tarkoituksena on erityisesti saada kirjallinen vahvistus siitä, että unionista voidaan viedä jätteitä hyödynnettäviksi kyseisiin maihin. Tämä tarkoitus mainitaan lisäksi nimenomaisesti asetuksen N:o 1418/2007 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa.

35 Käsiteltävässä asiassa maininta ”B1120” otsikon ”Libanon” alla asetuksen N:o 1418/2007 liitteen sarakkeessa a osoittaa, että sen sijaan, että Libanonin viranomaiset olisivat kirjallisesti vahvistaneet, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisia jätteitä voitiin viedä tähän kolmanteen maahan, ne päinvastoin ilmoittivat virallisesti komissiolle sen 37 artiklan 1 kohdan nojalla lähettämään tiedusteluun antamassaan vastauksessa, että tällaisten jätteiden siirto unionista Libanoniin niiden hyödyntämiseksi kyseisessä kolmannessa maassa oli kielletty.

36 On myös riidatonta, että kyseinen maininta heijastelee tässä yhteydessä asianmukaisesti Libanonin viranomaisten vastauksen sisältöä, koska – kuten edellä 16 kohdassa on todettu – niiden 23.6.2007 päivätyn kirjeen liitteestä käy luokkaan B1120 kuuluvien jätteiden osalta ilmi, että ne olivat merkinneet rastin sarakkeeseen 1, jonka otsikko oli ”tämän jätteen tuonti Euroopan yhteisöstä on kielletty”.

37 Edellä esitetystä johtuu, että kielto viedä luokkaan B1120 kuuluvia jätteitä Libanoniin on nyt käsiteltävässä asiassa seurausta siitä, että niiden tuonnin tähän kolmanteen maahan on kieltänyt maa itse, joten kyseinen vientikielto on velvoittava sekä asetuksen N:o 1013/2006 37 artiklan perusteella että sen perusteella, että kyseinen jätteiden luokka mainitaan asetuksen N:o 1418/2007 liitteen sarakkeessa a otsikon ”Libanon” alla – nämä ovat ainoat ennakkoratkaisukysymyksessä mainitut säännökset – ja edelleen asetuksen N:o 1013/2006 36 artiklan 1 kohdan f alakohdan perusteella, kuten komissio on aivan oikein todennut.

38 Kansallisen tuomion pohdintojen perustana olevasta seikasta eli siitä, että luokka B1120 mainitaan Libanonin osalta myös saman liitteen sarakkeessa d, on todettava seuraavaa.

39 Yhtäältä tässä yhteydessä ei voida hyväksyä komission esittämää selitystä, jonka mukaan silloin, kun kolmas maa on ilmaissut kieltävänsä tietyntyyppisten jätteiden tuonnin alueelleen, ”valvontamenettelyt, jotka ovat erilaisia kuin asetuksen [N:o 1013/2006] 37 artiklan 1 kohdassa säädetyt menettelyt”, joihin viitataan asetuksen N:o 1418/2007 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa, koskisivat kyseistä vientikieltoa. On muistettava, että 37 artiklan 1 kohdassa mainitut valvontamenettelyt eli ne, joista säädetään asetuksen N:o 1013/2006 18 tai 35 artiklassa, liittyvät perusolemukseltaan yksinomaan jätteisiin, joiden tuontia ei lähtökohtaisesti ole kielletty.

40 Toisaalta komission esittämän toisen selityksen mukaan olisi niin, että jätteiden luokan B1120 mainitseminen sarakkeessa d johtuisi libanonilaisten viranomaisten edellä mainitussa 23.6.2007 päivätyssä kirjeessä ilmaisemasta varauksesta siltä osin kuin kyse on seurauksista, joita voi liittyä siihen, että yhteisö ja Libanonin tasavalta mahdollisesti käyttävät jätteiden luokista eri koodeja.

41 Olivatpa ne täsmälliset syyt, jotka saivat komission tekemään kyseisen merkinnän, mitkä hyvänsä, merkintä ei kuitenkaan missään tapauksessa voi asettaa kyseenalaiseksi edellä 36 kohdassa esitettyä päätelmää, jonka mukaan luokkaan B1120 kuuluvien jätteiden vienti unionista Libanoniin on unionin oikeuden nykytilassa kiellettyä, eikä se näin ollen – toisin kuin QB väittää – voi olla perusteena asetuksen N:o 1013/2006 18 artiklan mukaisen menettelyn soveltamiselle.

42 Sarakkeessa d olevaa mainintaa ”vastaanottomaassa toteutetaan asiaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisia muita valvontamenettelyjä” on näet tulkittava asetuksen N:o 1013/2006 valossa ja yhdenmukaisesti sen kanssa.

43 Kyseisen asetuksen 37 artiklan 1 kohdan mukaan komissio lähettää 20 päivän kuluessa asetuksen voimaantulosta kaikille maille, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä, kirjallisen tiedustelun, jossa pyydetään vahvistamaan kirjallisesti, että unionista voidaan viedä jätteitä hyödynnettäviksi kyseisiin maihin, ja ilmoittamaan, mitä valvontamenettelyä vastaanottomaassa mahdollisesti noudatetaan. Samassa 1 kohdassa säädetään myös, että kullakin maalla, johon ei sovelleta OECD:n päätöstä, on seuraavat vaihtoehdot: jätteen tuonti kielletään, sovelletaan asetuksen N:o 1013/2006 35 artiklassa kuvattua kirjallista ennakkoilmoitus- ja -hyväksyntämenettelyä tai vastaanottomaassa ei sovelleta mitään valvontamenettelyä. Asetuksen 37 artiklan 3 kohdassa puolestaan täsmennetään, että jos on valittu se vaihtoehto, ettei valvontamenettelyä ole, näihin siirtoihin sovelletaan 18 artiklaa soveltuvin osin.

44 Näistä säännöksistä seuraa, että siitä ilmoittaminen, mitä valvontamenettelyä vastaanottomaassa mahdollisesti noudatetaan, samoin kuin se, että jätteiden siirtoon kyseiseen maahan mahdollisesti sovelletaan asetuksen N:o 1013/2006 18 artiklan mukaista yksinkertaista ilmoitusmenettelyä, edellyttävät välttämättä, että unionista voidaan viedä jätteitä hyödynnettäviksi kyseiseen maahan.

45 On vielä lisättävä kyseisestä 18 artiklasta sekä asetuksen N:o 1418/2007 johdanto-osan kuudenteen perustelukappaleeseen sisältyvästä viittauksesta siihen, että asetuksen 1 a artiklassa vahvistetaan nimenomaisesti, että kun valtio ilmoittaa vastauksessaan komission lähettämään asetuksen N:o 1013/2006 37 artiklan 1 kohdan mukaiseen kirjalliseen tiedusteluun, että ”se ei kiellä” tiettyjen jätteiden siirtoja tai se ei ”sovella niihin kyseisen asetuksen 35 artiklan mukaista kirjallista ennakkoilmoitus- ja -hyväksyntämenettelyä”, tällaisiin siirtoihin sovelletaan soveltuvin osin kyseisen asetuksen 18 artiklaa.

46 Myös asetuksen N:o 740/2008 liitteeseen sisältyvää huomautusta, jossa täsmennetään, että kyseisen asetuksen 1 artiklan nojalla asetuksen N:o 1013/2006 18 artiklaa sovelletaan asetuksen N:o 1418/2007 liitteen sarakkeisiin c ja d, on samaten tulkittava siten, että kyseisessä 18 artiklassa tarkoitettua menettelyä sovelletaan vain tilanteessa, jossa jokin jätteiden luokka sijoitetaan jompaankumpaan sarakkeista c tai d; pois suljettua on niiden samanaikainen sijoittaminen tuontikieltoa koskevaan sarakkeeseen a sekä asetuksen N:o 1013/2006 35 artiklassa säädetyn menettelyn soveltamista koskevaan sarakkeeseen b.

47 Lopuksi on todettava, että asetuksen N:o 1013/2006 36 ja 37 artiklan sekä asetuksen N:o 1418/2007 säännösten tulkitseminen siten, että viimeksi mainitun asetuksen liitteessä oleva maininta jonkin jätteiden luokan tuontikiellosta kolmansissa maissa riittää osoittamaan, että olemassa on kielto viedä näitä jätteitä unionista tähän kolmanteen maahan, ja että asetuksen N:o 1013/2006 18 artiklan soveltaminen on pois suljettua, on – kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 65–68 kohdassa – ainoa unionin säännöstön tavoitteiden mukainen tulkinta nyt käsiteltävässä asiassa.

48 Kysymys siitä, ovatko nyt kyseessä olevat unionin oikeuden säännökset riittävän selkeitä, jotta ne voivat muodostaa kansallisen rikosoikeuden mukaisen tunnusmerkistön nullum crimen, nulla poena sine lege -periaatteen mukaisesti, kuuluu – kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 71 kohdassa – kansallisen tuomioistuimen harkintavallan piiriin. Tässä yhteydessä on kuitenkin muistettava, että kyseessä on yksi unionin yleisistä oikeusperiaatteista, joka on ilmaistu erityisesti Euroopan unionin

perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohdassa. Kyseinen periaate, jota jäsenvaltioiden on noudatettava muun muassa silloin, kun ne säätävät rangaistuksen seuraamukseksi unionin oikeuden säännösten ja määräysten rikkomisesta, edellyttää, että laissa määritellään selvästi rikokset ja niistä määrättävät rangaistukset. Tämä edellytys täyttyy vain, kun yksityinen voi tietää kyseessä olevan säännöksen tai määräyksen sanamuodon ja tarvittaessa tuomioistuinten siitä tekemän tulkinnan perusteella, mitkä toimet tai laiminlyönnit synnyttävät sen rikosoikeudellisen vastuun (ks. vastaavasti mm. asia 5/88, Wachauf, tuomio 13.7.1989, Kok., s. 2609, 19 kohta; asia C-303/05, Advocaten voor de Wereld, tuomio 3.5.2007, Kok., s. I-3633, 49 ja 50 kohta sekä asia C-546/09, Aurubis Balgaria, tuomio 31.3.2011, 41 ja 42 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

49 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1013/2006 36 artiklan 1 kohdan f alakohdan ja 37 artiklan säännöksiä, luettuina yhdessä asetuksen N:o 1418/2007 säännösten kanssa, on tulkittava siten, että hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden, joiden koodina on asetuksen N:o 1013/2006 liitteessä V olevan 1 osan luettelossa B mainittu B1120, vienti Euroopan unionista Libanoniin on kielletty.

Oikeudenkäyntikulut

50 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet Italian hallitukselle ja komissiolle huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Jätteiden siirrosta 14.6.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1013/2006 36 artiklan 1 kohdan f alakohdan ja 37 artiklan säännöksiä, luettuina yhdessä asetuksen N:o 1013/2006 liitteessä III tai IIIA lueteltujen tietyntyyppisten jätteiden viennistä hyödynnettäväksi maihin, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen valvonnasta, 29.11.2007 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1418/2007, sellaisena kuin se on muutettuna 29.7.2008 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 740/2008, säännösten kanssa, on tulkittava siten, että hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden, joiden koodina on asetuksen N:o 1013/2006 liitteessä V olevan 1 osan luettelossa B mainittu B1120, vienti Euroopan unionista Libanoniin on kielletty.

Allekirjoitukset

i — Johdanto-osassa sekä 2, 24, 25, 26 ja 41 kohdassa oleva nimi on korvattu kirjaimilla, koska on pyydetty tunnistetietojen poistamista.